

Gdańsk, 15. 06. 2020 r.

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr Dominiki Gier

pt: „Ocena skuteczności diety eliminacyjnej w leczeniu otyłości
u kobiet z chorobą Hashimoto”

wykonanej

pod kierunkiem promotora Prof. dr hab. n. med. Lucyny Ostrowskiej

*Zleconą na podstawie uchwały Senatu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku**pismem z dnia 28.05.2020 r.*

Fizjologia żywienia ustawicznie dostarcza nam nowych, ciekawych informacji na temat roli różnych składników pokarmowych w procesie przemian metabolicznych, ich wzajemnego oddziaływania oraz wpływu na kształtowanie wydolności organizmu, stanu naszego zdrowia, witalności i ogólnego samopoczucia. Dzięki regulacjom fizjologicznym organizm może adaptować się do zmiennych warunków otaczającego środowiska. Bardzo ważna jest integrująca rola procesów endogennych organizmu, którego homeostaza jest określana na drodze determinacji genetycznej i uwarunkowań środowiskowych.

Przedstawiona do recenzji praca doktorska mgr Dominiki Gier, jest obszernym opracowaniem dotyczącym oceny skuteczności diety eliminacyjnej w leczeniu otyłości u kobiet z chorobą Hashimoto. W przedłożonej do oceny rozprawie doktorskiej układ pracy jest typowy, obejmujący swoim zakresem wstęp, charakterystykę obszaru badań, badania własne Autorki oraz dyskusję, wnioski, podsumowanie polsko- i anglojęzyczne i spis literatury.

We Wstępie do rozprawy mgr Dominika Gier opisuje patogenezę choroby Hashimoto oraz patogenezę i epidemiologię otyłości, cytując badania podkreślające wpływ ilości i jakości pożywienia na aktywność tarczycy. Podkreśla, iż odpowiednio skomponowana dieta może spowalniać przebieg procesu zapalnego w gruczole tarczycy, zmniejszając ryzyko rozwoju zaburzeń metabolicznych. Ponadto, ocenia wpływ czynników środowiskowych podkreślając znaczenie jodu i selenu w patogenezie choroby Hashimoto oraz wpływ infekcji i czynników genetycznych na rozwój tej choroby.

W dalszej części pracy Doktorantka charakteryzuje patogenezę i epidemiologię otyłości, uwzględniając związek choroby Hashimoto z otyłością. Opisuje możliwości terapeutyczne podkreślając rolę diety oraz farmakoterapii.

Mgr Dominika Gier bardzo dokładnie uzasadniła wybór tematyki badawczej, a lektura rozprawy przekonuje, że przed rozpoczęciem badań poznała złożoność problematyki jakiej dotyczyły. Doktorantka nie ustrzegła się potknięć i niezręczności stylistycznych. Z obowiązku recenzenta proponowałabym korektę zwłaszcza tej wyżej opisanej części pracy (str. 7, 11, 15, 18, 20 i 23).

Autorka rozprawy jasno określiła główne cele badań: „ocenę skuteczności redukcji masy ciała u kobiet otyłych chorujących na chorobę Hashimoto z zastosowaniem diety eliminacyjnej oraz konwencjonalnej diety redukcyjnej” i „ocenę wpływu redukcji masy ciała na wybrane parametry metaboliczne i poprawę parametrów tarczycowych”. Następnie sprecyzowała cztery hipotezy badawcze dotyczące:

- oceny związku rodzaju zastosowanej diety ze zmianą parametrów antropometrycznych u otyłych pacjentek z chorobą Hashimoto,
- oceny wpływu zastosowanej interwencji żywieniowej u otyłych pacjentek z chorobą Hashimoto na profil lipidowy i stężenie glukozy,
- oceny redukcji masy ciała i/lub rodzaju zastosowanej diety na parametry tarczycowe oraz na zmianę dawki L-tyroksyny,
- oceny skuteczności zastosowanej diety w zmniejszeniu dolegliwości z przewodu pokarmowego.

Omawiany projekt badawczy otrzymał zgodę Komisji Bioetycznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku.

Badania były realizowane w okresie siedmiu miesięcy 2019 r. w poradni Dietetyki Medycznej GRMED w Sopocie. Badaniem objęto 100 kobiet ze zdiagnozowaną przez lekarza specjalistę chorobą Hashimoto i z otyłością. Wszystkie zakwalifikowane pacjentki przyjmowały L-tyroksynę i w momencie rozpoczęcia badań miały $BMI \geq 30 \text{ kg/m}^2$. Badane kobiety podzielono na dwie grupy: K1- do stosowania zbilansowanej diety eliminacyjnej, zgodnej z wcześniej wykonanym testem nadwrażliwości pokarmowych, a pozostałe kobiety zakwalifikowano do stosowania indywidualnie zbilansowanej diety redukcyjnej (grupa kontrolna K2).

Kobietom w grupie K1 przed rozpoczęciem badań wykonano testy nadwrażliwości pokarmowej (na 44 antygeny pokarmowe) metodą ELISA w akredytowanym laboratorium medycznym. Na podstawie wyników testów każda z kobiet otrzymała indywidualnie

sporządzona dietę eliminacyjną o wartości energetycznej 1400 – 1600 kcal/dobę. Kobiety grupy K2 również otrzymywały indywidualnie opracowaną dietę redukcyjną o podobnej wartości energetycznej 1400 – 1600 kcal/dobę oraz zawartości głównych składników odżywczych w proporcji: 25% białka, 30% tłuszczu i 45% węglowodanów. Średni deficyt kaloryczny wynosił 1000 kcal/dobę.

Wszystkie badane kobiety przyjmowały codziennie, przez okres badania, suplementy diety zawierające L-selenometioninę (200 µg) i glukonian cynku (30 mg).

W tym miejscu chciałabym zapytać czy wyżej opisana wartość energetyczna diety była skierowana także do młodych (18 latek) uczestniczek badań? Nasuwa się również pytanie dlaczego Doktorantka zastosowała Normy Żywienia dla populacji polskiej z 2012 r (poz. 139) oraz wytyczne dotyczące redukcji masy ciała z 2008 roku (pozycja literatury 159). Następną uwagę dotyczy eliminacji z diety glutenu. Obecnie brak dowodów naukowych na skuteczność takiej diety. Podobne pytanie dotyczy eliminacji z diety mleka krowiego – czy wszystkie osoby miały alergię na białka mleka?.

Badane kobiety w trakcie wizyty wstępnej oraz po trzech i sześciu miesiącach były mierzone, ważone oraz określano ich BMI, masę ciała i zawartość tkanki tłuszczowej, masy mięśniowej i wody w ustroju. Ponadto wykonano badania laboratoryjne w zakresie stężenia hormonów tarczycy, glukozy oraz profilu lipidowego. Na pierwszej wizycie zebrano informacje o przyjmowanej dawce L-tyroksyny, dane te zweryfikowano ponownie po 6. miesiącach prowadzonej diety.

Cel pracy jak i hipotezy badawcze zostały właściwie zdefiniowane, chciałabym podkreślić, że są postawione niezwykle ambitnie.

Odnosnie analizy statystycznej uzyskanych danych pomiarowych Autorka pracy poprawnie wykorzystała komputerowe testy statystyczne. Analiza statystyczna została przeprowadzona właściwie, a interpretacja uzyskanych danych charakteryzuje się ostrożnością na etapie zaobserwowanych tendencji i związków między porównywanymi zmiennymi.

Zaprezentowane w rozprawie wyniki badań uświadamiają czytelnikowi jak dużą pracę eksperymentalną wykonała Doktorantka. Uzyskane dane pomiarowe zestawiała w 26. tabelach, a zaobserwowane zależności funkcyjne zilustrowała w postaci diagramów na 35. rycinach.

W dyskusji uzyskanych wyników swojej pracy Doktorantka właściwie zestawia je z wynikami badań prowadzonych w Polsce i na świecie. Autorka w sposób przejrzysty omawia i właściwie interpretuje uzyskane dane pomiarowe w oparciu o szeroko cytowane

piśmiennictwo (171 pozycji), uwzględniające aktualnie publikowane prace, w tym 20 prac z lat 2018 i 2019.

Dyskusja pracy i omówienie wyników badań są napisane bardzo dobrze. Mgr Dominika Gier wykazała się bardzo dobrą znajomością zagadnień dotyczących tematyki rozprawy. Dojrzałość badawcza Doktorantki została potwierdzona umiejętnością logicznego prowadzenia dyskusji i łączenia ze sobą różnych wyników badań (13 stron tekstu). Pod względem merytorycznym tę część rozprawy oceniam wysoko.

Część badawczą pracy kończy osiem wniosków, które stanowią logiczne zamknięcie dyskusji oraz wynikają wprost z uzyskanych wyników badań. Wnioski zostały dobrze opisane, dowodząc bardzo dobrego przygotowania teoretycznego Doktorantki oraz umiejętności samodzielnej pracy naukowej.

Uzyskane wyniki badań mają znaczenie poznawcze i praktyczne. Lektura rozprawy przekonuje, że przed rozpoczęciem badań Autorka należycie poznała złożoność problematyki której dotyczyły.

Podsumowując stwierdzam, że doktorantka zrealizowała postawiony na wstępie cel, a recenzowana rozprawa doktorska mgr Dominiki Gier spełnia kryteria stawiane pracom badawczym na stopień doktora nauk o zdrowiu.

W świetle wyżej przedstawionej, pozytywnej oceny recenzowanej rozprawy doktorskiej, stwierdzam, że zostały spełnione wymogi formalne i merytoryczne stawiane rozprawom doktorskim i na tej podstawie wnoszę do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

